

Васейко, Юлія, і Цьолик, Наталія. «Змістова організація та лексико-стилістичні особливості польської дипломатичної документації на адресу України, датованої груднем 1991 року». *Лінгвостилістичні студії*, вип. 12, 2020, с. 7–16.

Vaseiko, Yuliia, and Tsiolyk, Natalia. "The Content Organization and Lexical-Stylistic Peculiarities of the Polish Diplomatic Documents Addressed to Ukraine (Released in December of 1991)". *Linguostylistic Studies*, iss. 12, 2020, pp. 7–16.

УДК 811.162.1'276.6'38

<https://doi.org/10.29038/2413-0923-2020-12-7-16>

ЗМІСТОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЛЬСЬКОЇ ДИПЛОМАТИЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ НА АДРЕСУ УКРАЇНИ, ДАТОВАНОЇ ГРУДНЕМ 1991 РОКУ

Юлія Васейко

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,
Луцьк, Україна

Наталія Цьолик

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,
Луцьк, Україна

У статті проаналізовано смислове наповнення та лексико-стилістичні особливості польських дипломатичних документів на адресу української сторони, датованих груднем 1991 р., які інформують про визнання Польщею незалежності України. З'ясовано, що у вербальному просторі Заяви Ради міністрів РП від 2 грудня 1991 р., Телеграми Президента РП Леха Валенси від 3 грудня 1991 р., Ноти Міністерства закордонних справ РП від 27 грудня 1991 р. продуктивно функціонують усталені мовні звороти, книжна лексика, номенклатурні назви, дипломатичні терміни, компліментарні лінгвальні формули, котрі надають текстам офіційності, чіткості, вірогідності, толерантної та ввічливої тональності.

Ключові слова: дипломатичний різновид офіційно-ділового стилю, польська дипломатична документація, лексико-стилістичні засоби, усталені мовні звороти, книжна лексика, номенклатурні назви.

THE CONTENT ORGANIZATION AND LEXICAL-STYLISTIC PECULIARITIES OF THE POLISH DIPLOMATIC DOCUMENTS ADDRESSED TO UKRAINE (RELEASED IN DECEMBER OF 1991)

Yuliia Vaseiko

Lesya Ukrainka Eastern European National University, Lutsk, Ukraine

Natalia Tsiolyk

Lesya Ukrainka Eastern European National University, Lutsk, Ukraine

The article deals with the semantic structure and the most productive groups of the lexical stylistic devices that function in the Polish foreign diplomatic documentation addressed to the Ukrainian side in December, 1991, namely Statements of the Council of Ministers of the Republic of Poland (1991/12/02), Note from the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Poland (1991/12/27), Telegram of the President of the Republic of Poland

Lech Wałęsa (1991/12/3). The methods of typological (a study of the structure of diplomatic documents), descriptive (an analysis of the semantic content), functional (a research of the purpose of a note, a statement, a telegram), comparative (comparison of the language, graphical, and informative content of documentation) and linguistic analysis have been used to reveal the content organization of documents. All of them have common features, namely the text elements that contain logical information chains of the Ukrainian Independence recognition. However, they differ in some content aspects: the statement additionally informs about the issue of disarmament and military reduction; the telegram implies domination of the emotionally-expressive content which is verbally emphasized by the superlative form of the adjective; the note represents the first steps of the diplomatic relationship development such as the exchange of ambassadors. The study has revealed that the structure of all the official documents under the study is traditional for this functional style. Moreover, it includes the relevant appeals (the note, the telegram), complimentary forms of conclusion (the note), signature (the note, the statement, the telegram), information about the date and location the document creation (the note, the telegram). On the lexical level, all documents contain the elements of literary vocabulary that are emphasized by nouns, less frequently by adjectives, participles, verbs, adverbial participles, diplomatic terminology and cliches. They are used to provide the text accuracy, clarity, logic, conciseness, standardization, courtesy and highlight the value of the information, its credibility, and the relevance of the international law norms.

Key words: the diplomatic variety of the official business style, the Polish diplomatic documentation, the lexical-stylistic devices, nomenclature names, literary terms, cliches.

Вступ. Нині питання політичного, економічного, культурного, освітнього характеру вирішуються на міжнаціональному рівні лише за умови існування плідної співпраці президентів, урядів, міністерств, установ, котрі офіційно представляють країни за кордоном. Ефективність цього процесу значною мірою залежить від належного послуговування дипломатичною документацією, призначеною для врегулювання непорозумінь і суперечок, оцінювання, реагування держав на події світової ваги. Такі документи характеризує чітко визначене функціональне навантаження, графічне й вербальне оформлення, домінування відповідних мовно-стилістичних одиниць, які забезпечують зрозумілість, переконливе обґрунтування, логічну послідовність викладу.

Історія вивчення дипломатичного різновиду офіційно-ділового стилю досить тривала. Науковці активно досліджують інформаційне наповнення міжнародних документів, їх структуру, призначення, сфери використання, особливості лінгвальної презентації матеріалу (Б. Гуменюк, Г. Канкаш, З. Куньч, М. Лакота-Міцкер, А. Максименко, О. Мацько, О. Сагайдак, Ю. Сутор, С. Христюк, Т. Шинкаренко). Проте бракує праці, яка б виокремила відмінності й подібності у змістовій та мовній організації зовнішньої документації, котра присвячена одній знаковій події у житті іноземної держави, підготовлена різними інстанціями, направлена тим чи тим адресатам.

«Зі здобуттям Україною незалежності й отриманням Польщею політичної свободи розпочався активний процес формування між двома країнами нової моделі демократичних відносин. Ще з початку дев'яностих років минулого століття держави усвідомили необхідність та перспективи

тісного партнерства» (Васейко 8). Свідченням чого стала позитивна реакція польської сторони на результати українського референдуму 1991 р., офіційно висловлена без жодних зволікань в історичній ваги документах, які детермінували європейський вектор розвитку взаємин Польщі з Україною на засадах рівності, «*poszanowania niezależności i integralności terytorialnej, samostanowienia narodów i nieintegracji w sprawu wewnętrzną*» (Nota).

Мета дослідження – вивчити смислову структуру та найбільш продуктивні групи лексико-стилістичних засобів, порівняти інформаційні, лінгвальні, графічні особливості польських дипломатичних документів, адресованих світовій спільноті, Голові Верховної Ради, Міністрові закордонних справ України у грудні 1991 року.

Матеріал і методи дослідження. Матеріалом дослідження слугували такі зразки зовнішньої документації Польщі, як: Заява Ради міністрів РП від 2 грудня 1991 року. (*Oświadczenie Rady Ministrów RP dnia 2 grudnia 1991 r.*), Телеграма Президента РП Леха Валенси від 3 грудня 1991 року. (*Telegram Prezydenta RP Lecha Wałęsy dnia 3 grudnia 1991 r.*), Нота Міністерства закордонних справ РП від 27 грудня 1991 року. (*Nota Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP dnia 27 grudnia 1991 r.*). Специфіка об'єкта аналізу й мета нашої наукової розвідки зумовили використання структурно-типологічного (вивчення композиції документів), описового (розгляд їхнього смислового наповнення), функціонального (з'ясування призначення заяви, ноти, телеграми та ролі найбільш продуктивних лексико-стилістичних одиниць у його реалізації), порівняльного (зіставлення змісту й мовних особливостей дипломатичних текстів) лінгвістичних методів.

Результати дослідження та дискусія. Польща уважно спостерігала за референдумом в Україні 1991 р. і ще до цієї знакової події – 1 жовтня – делегувала спеціального посланця уряду Єжи Козакевича до Києва, де на той час працювало польське консульство, що значно полегшило контакти між державами в період відновлення української незалежності (*Słowo Polskie*). Після офіційного проголошення результатів волевиявлення українців наш західний сусід миттєво відреагував на згадану подію низкою декларацій про встановлення офіційних відносин між країнами, оприлюднених 2016 р. Йдеться про Заяву Ради міністрів РП від 2 грудня 1991 р., у якій польський уряд, беручи до уваги результати референдуму 1 грудня 1991 р., визнає Україну «*jako państwo i postanawia nawiązać z nią stosunki dyplomatyczne*» (*Oświadczenie*); Телеграму Президента РП Леха Валенси, надіслану 3 грудня 1991 р. з нагоди «*ogłoszenia wyników referendum w sprawie niepodległości*» й обрання Леоніда Кравчука Президентом України (*Telegram*); Ноту Міністерства закордонних справ РП від 27 грудня 1991 р. за підписом міністра Кшиштофа Скубішевського, котрий від імені свого уряду мав за честь запропонувати «*zawarcie porozumienia o ustanowieniu stosunków dyplomatycznych między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą*» (Nota).

Призначення, інформаційна структура, графічне й лінгвальне оформлення заяви, телеграми, ноти дозволяє дефініювати їх як типові зразки дипломатичного різновиду офіційно-ділового стилю. Останній характеризує нейтральний тон викладу змісту лише в прямому значенні; точність та ясність, лаконічність, стислість, послідовність презентації фактів; документальність, наявність реквізитів, котрі мають певну черговість, що дозволяє довго зберігати традиційні стабільні норми; присутність усталених одноманітних мовних зворотів, висока стандартизація; сувора регламентація тексту (Зубков 24). Дипломатичний підстиль функціонує у сфері міжнародних відносин з метою захисту національних інтересів, сприяння піднесенню світового авторитету країн й под. Йому властива ритуальність, некатегоричність, інституціональність, інформативність, прихована чи неприхована оцінність (Канкаш 103).

Досліджуючи смислову організацію документації, ми виявили, що Заява Ради міністрів РП – класична декларація, невелика за обсягом, має самостійний характер, передбачає оприлюднення (Максименко 93), є вербальною реакцією відповідного органа, котрий представляє державу й уповноважений виступати від її імені, на події за кордоном. Документ засвідчив оперативне реагування уряду Польщі на інтенсивний позитивний розвиток польсько-українських взаємин та грудневий референдум. У заяві проголошується позиція офіційної Варшави стосовно визнання самостійності України й переконання, що вона «*wniesie istotny wkład w budowę systemu bezpieczeństwa i współpracy na naszym kontynencie w oparciu o prawo międzynarodowe*» (Oświadczenie). Чітко і лаконічно окреслено очікування поважати «*zobowiązania dotyczące rozbrojenia*», приєднатися до «*układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej*», взяти до уваги «*dominujące dziś w Europie dążenie do redukcji wojsk*» (Oświadczenie). Польща декларує сприйняття нашої країни як «*partnera bliskich i wszechstronnych stosunków dobrosąsiedzkich*», віру в те, що «*uzyskanie niepodległości przez Ukrainę wpłynie korzystnie na pogłębienie współpracy dwóch <...> państw*» (Oświadczenie).

Телеграма Президента РП Леха Валенси на адресу Голови Верховної Ради України має характерне для такого виду дипломатичної документації змістове наповнення: привітання адресата з визначною подією державного рівня, призначенням на посаду, висловлення співчуттів у разі трагічних обставин і под. Документ, попри незначний вербальний обсяг, містить у своїй інформаційній структурі поздоровлення Л. Кравчукові з нагоди «*wyboru Pana na stanowisko Prezydenta*», факт визнання Польщею України «*jako państwa*», намір «*nawiązać z nią stosunki dyplomatyczne*» (Telegram). Завершальна фраза телеграми повторює Заяву Ради міністрів РП щодо бачення ефективності подальшої співпраці сторін «*dla dobra obu narodów, ich sąsiadów i całej Europy*» (Oświadczenie; Telegram).

Нота Міністерства закордонних справ РП – зразок дипломатичного листа, який вимагає особистого засвідчення посадовця, містить

інформацію про подію виняткової політичної ваги, котрий направляють міністри закордонних справ та їхні заступники, глави дипломатичних представництв, щоб порушити важливі й принципові питання двосторонніх відносин (Шинкаренко 103). У документі адресантом виступає очільник МЗС РП Кшиштоф Скубішевський, який, «*nawiązując do decyzji <...> Rządu*», висловлює пропозицію підписати порозуміння щодо встановлення «*stosunków dyplomatycznych*» з огляду на «*tradycyjne i historyczne związki między narodami Polski i Ukrainy*» та обміну представниками в «*randze ambasadorów nadzwyczajnych i pełnomocnych*» (Nota). Адресат – керівник відповідного українського відомства, прізвище якого не вказано.

Кожен з документів є своєрідним щодо графічного оформлення, композиції, мовних особливостей. Так, Заява Ради міністрів РП не містить прямого звертання, підписана пресовим речником уряду Анджеєм Зарембським, виражає позицію органа державної влади, тому виклад ведеться від третьої особи однини: *uznaje, postanawia, wyraża, liczy, widzi, jest przekonany* (Oświadczenie).

Телеграма має традиційну структуру: назва: TELEGRAM, адресат: *Pan Leonid M. Krawczuk Przewodniczący Rady Najwyższej Ukrainy*, основна інформаційна частина, ім'я та прізвище адресанта: *Lech Wałęsa*, його підпис, місцевість і дата: *Warszawa, dnia 3 grudnia 1991 r.* (Telegram). Логічним є домінування форм першої особи однини, адже Президент Польщі звертається від власного імені: *pragnę przesłać, jestem przekonany* (Telegram). Спорадично фіксуємо дієслова третьої особи однини, коли Лех Валенса презентує думку усієї держави: *uznaje, postanawia* (Telegram).

Однією з найважливіших ознак дипломатичного мовлення вважають етикетність, що являє собою особливу категорію модальної тональності, котру виражають спеціальні лінгвальні формули (Христюк 52), які найпродуктивніше виявляють своє функціональне призначення, що полягає у підкресленні шанобливих реляцій між учасниками комунікативного процесу, у звертаннях та завершальних компліментарних фразах. У вітальній телеграмі фіксуємо широко вживану форму звертання: *Szanowny Panie Prezydencie!* (Telegram), де особливе емоційно-експресивне навантаження несе прикметник *szanowny*, котрий акцентує, що Лех Валенса з повагою ставиться до свого українського колеги Леоніда Кравчука, а знак оклику, вжитий на завершення конструкції, надає урочистості, емоційності висловлюванню.

Нота має форму листа з подвійним лівим полем основного тексту, складеного в першій особі однини від імені керівника МЗС РП Кшиштофа Скубішевського: *tam zaszczyt nawiązać* (Nota). На першій сторінці фіксуємо державний герб Польщі, місцевість та дату: *Warszawa, 27 grudnia 1991 r.* (Nota).

Компліментарне традиційне звертання до очільника українського відомства (*Szanowny Panie Ministrze*) оформлене відповідно до польських

пунктуаційних правил, тобто виділене комою. У ноті дотримана засада етикетності також і в завершальній частині: *Korzystam z okazji, aby **ponowić Panu Ministrowi wyrazy wysokiego poważania*** (Nota), що увиразнює ввічливий тон викладу, дозволяє уникнути монотонності, надмірної стриманості. Під основним текстом подано ім'я й прізвище адресанта (*Krzysztof Skubiszewski*) та його підпис.

Вимогами стилю й функціональним призначенням ноти, телеграми, заяви зумовлена висока продуктивність у їхніх текстах книжної лексики (суспільно-політичної, офіційно-ділової, термінологічної), що генерує атмосферу урочистості, підкреслює непересічність подій, про які йдеться у документах, водночас робить виклад лаконічним, виваженим. Найвища частотність вживання властива іменникам середнього роду на -anie, -enie: *uzyskanie, nierozprzestrzenianie, zobowiązanie, oświadczenie, przekonanie, pogłębienie, przystąpienie, rozbrojenie, dążenie* (Oświadczenie), *ogłoszenie* (Telegram), *nawiązanie, poszanowanie, współdziałanie, umacnianie, zainteresowanie, samostanowienie* (Nota); -stwo: *państwo* (Oświadczenie; Telegram; Nota); *bezpieczeństwo* (Oświadczenie; Nota); -sko: *stanowisko* (Telegram); жіночого роду на -ość: *niepodległość* (Oświadczenie; Telegram; Nota), *stabilność, równość, gotowość, niezależność, integralność* (Oświadczenie), *pomyślność*, (Telegram), *intensywność* (Nota); -ja: *okazja* (Telegram), *decyzja, nieintegracja, konwencja, konferencja* (Nota), а також прикметникам та дієприкметникам: *niepodległa, dyplomatyczne* (Oświadczenie; Telegram; Nota), *korzystny(e)*, (Oświadczenie; Telegram), *międzynarodowe, pełnomocny(e), nadzwyczajny(e)* (Oświadczenie; Nota), *szanowny* (Telegram; Nota), *konwencjonalne, przekonany, wszechstronne, dobrosąsiedzkie, zbrojne, istotny, płynące, dominujące, wynikające, dotyczące, jądrowa, zagraniczne, powyższe, niniejsza* (Oświadczenie), *przewodniczący*, (Telegram), *międzypaństwowe, ekonomiczna, zjednoczone, następująca, terytorialna* (Nota). Дієслова й дієприслівники характеризує дещо нижчий рівень книжності, ніж іменників та прикметників і дієприкметників: *nawiązać* (Telegram; Nota), *wpływie, umożliwi, szanować będzie, wniesie* (Oświadczenie), *pragnę, przestać, uznaje* (Telegram), *wznowić, postanowiły, kierując, działając* (Nota). Входячи до складу словосполучень, усталених мовних зворотів, такі лексеми повною мірою слугують уніфікації викладу: *nawiązać stosunki dyplomatyczne* (Oświadczenie; Telegram), *umożliwi wykonanie, liczy na przystąpienie, płynące z umowy, wszechstronne stosunki dobrosąsiedzkie, uzyskanie niepodległości, wyraża przekonanie, wniesie istotny wkład, weźmie pod uwagę, pogłębienie stosunków* (Oświadczenie), *pragnę przestać życzenia, korzystna dla dobra, wszelkiej pomyślności, uznaje jako państwo* (Telegram), *tam zaszczyt, nawiązać do decyzji, gotowość nawiązania, zawarcie porozumienia, poszanowanie niezależności, działając w oparciu, wejdzie w życie, wyrazy wysokiego poważania* (Nota). Оскільки смислове навантаження документації є досить близьким, тому фіксуємо одні й ті самі конструкції у кількох текстах, наприклад, кліше *biorąc pod uwagę* (Oświadczenie; Nota). Заяві,

телеграмі, ноті властивий середній рівень стандартизації, адже вони не передбачають формуляра, продуктивність усталених лінгвальних конструкцій детермінована змістом повідомлень, їх тональністю.

Яскравим стилістичним маркером документів є дипломатичні терміни: *oświadczenie, nota, telegram*, здебільшого виражені іменниками іноземного походження: *traktat, referendum* (Oświadczenie), *ambasador, deklaracja, konwencja* (Nota). Також виявляємо словосполучення як польські, так і запозичені: *stosunki dyplomatyczne* (Oświadczenie; Telegram; Nota), *prawo międzynarodowe, rzecznik prasowy rządu* (Oświadczenie), *ambasador nadzwyczajny, chargés d'affaires ad interim* (Nota). Послугування іншомовними термінами сприяє адекватній перцепції змісту особами, котрі розмовляють різними мовами, забезпечує ясність, точність викладу, перешкоджає двозначному тлумаченню окремих слів або фраз.

Основні положення документації відповідають засадам міжнародного права, вербальним підтвердженням чого є, наприклад, функціонування у тексті ноти назв світових (європейських) організацій, установ, документів, заходів і под.: *Karta Narodów Zjednoczonych, Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Akt Końcowy Konferencji, Karta dla Nowej Europy, Konwencja Wiedeńska 1961 r.* (Nota). Їх вжито для обґрунтування тверджень щодо законності процесу відновлення дипломатичних взаємин й обміну представниками в рангу послів, акцентування легального характеру таких дій: – *kierując się celami i zasadami Karty Narodów Zjednoczonych oraz dokumentów Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, w tym zwłaszcza Aktu Końcowego tej Konferencji z Helsinek oraz Karty dla Nowej Europy, – działając w oparciu o cele i zasady Konwencji Wiedeńskiej z 1961 roku o stosunkach dyplomatycznych postanowiły wznowić stosunki dyplomatyczne* (Nota). Ці назви входять до числа номенклатурних одиниць, «які вживаються на позначення конкретних понять і виконують номінативну функцію» (Максименко 96). Ми зафіксували такі їхні семантичні групи, як: 1) частини світу, країни, міста: *Europa, Polska, Ukraina* (Oświadczenie; Telegram; Nota), *Warszawa* (Telegram; Nota), *Rzeczpospolita Polska* (Nota); 2) органи влади: *Rada Ministrów RP, Rząd RP* (Oświadczenie), *Rada Najwyższa Ukrainy* (Telegram) *Rząd* (Nota); 3) державні посади: *Przewodniczący Rady Najwyższej Ukrainy, Prezydent* (Telegram), *Minister Spraw Zagranicznych* (Nota); 4) документи, котрі регламентують зовнішню політику країн: *START* (Oświadczenie), *Karta Narodów Zjednoczonych, Akt Końcowy Konferencji, Karta dla Nowej Europy, Konwencja Wiedeńska 1961 r.* (Nota); 5) міжнародні заходи (конференції, симпозіуми, наради й под.): *KBWE* (Oświadczenie), *Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie* (Nota). Номенклатурні одиниці підкреслюють вагомість інформації, фактологічний характер викладу (Максименко 98).

Ономастичний сектор документів, окрім згаданих топонімів, ергонімів і т. д., містить власні назви людей, національна маркованість

котрих легко прослідковується у їхній структурі. Так, антропоніми польських адресантів традиційно представлені двокомпонентною конструкцією, тобто ім'ям і прізвищем: *Andrzej Zarębski* (Oświadczenie), *Lech Wałęsa* (Telegram), *Krzysztof Skubiszewski* (Nota), натомість онім українського адресата доповнений ініціалом по батькові: *Leonid M. Krawczuk* (Telegram).

У дипломатичному різновиді офіційно-ділового стилю скорочення й аббревіатури характеризує низька продуктивність вживання. В аналізованих текстах лише у заяві трапляються як загальновідомі одиниці: *br.* (*bieżący rok*): *biorąc pod uwagę wyniki referendum z dnia 1 grudnia br.*; *RP* (*Rzeczpospolita Polska*): *oświadczenie Rady Ministrów RP, Rząd RP jest przekonany* (Oświadczenie), так і спеціалізовані, знайомі не всім учасникам комунікативного процесу, оскільки активно функціонують лише в дипломатичному й політичному дискурсах, тому пересічний реципієнт може мати труднощі з їх перцепцією: *KBWE* (*Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie*): *Rząd RP wyraża przekonanie, iż Ukraina wniesie istotny wkład w budowę systemu bezpieczeństwa i współpracy na naszym kontynencie w oparciu o prawo międzynarodowe i zasady KBWE*; *START* (*Strategic Arms Reduction Treaty*): *W szczególności rząd RP wyraża przekonanie, że Ukraina szanować będzie zobowiązania <...> płynące z umowy START* (Oświadczenie). Оскільки заява була опублікована в пресі, то читачі, ймовірно, не сприйняли усіх її положень. Натомість у призначеній працівникам МЗС ноті подано повну назву конференції: *kierując się celami i zasadami <...> dokumentów Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie* (Nota).

При укладанні текстів дипломатичного призначення автори досить часто послуговуються лексемами, котрі конотують інформацію про схвалення або осуд того чи іншого заходу, події й т. д., висловлених у дуже ввічливій формі. У заяві, телеграмі та ноті трапляються прикметники й прислівники, які засвідчують позитивне сприйняття офіційною Польщею стану тогочасних відносин з Україною, надію на ефективний розвиток співпраці: *dobry stan stosunków, istotny wkład, partner bliskich i wszechstronnych stosunków dobrosąsiedzkich, wpłynie korzystnie* (Oświadczenie); *dalsza współpraca będzie korzystna* (Telegram), *najlepszym sposobem umacniania* (Nota).

Якщо ноті й заяві притаманна стриманість, підкреслена офіційність, то телеграма відрізняється емоційністю, вербальним вираженням котрої є мовні конструкції, що передають почуття, побажання адресанта, інтенсивність котрих підкреслює прикметник, вжитий у найвищому ступені порівняння: *pragnę przesłać jak najserdeczniejsze życzenia wszelkiej pomyślności* (Telegram).

Висновки та перспективи дослідження. Отож, дипломатичним документам, надісланим та опублікованим у грудні 1991 р. на адресу України, котрі засвідчили позитивне сприйняття Польщею факту проголошення нашою державою незалежності, властиві певні

композиційні, змістові відмінності, натомість зафіксовано чимало ідентичних рис у площині лексико-стилістичних засобів.

Смислова структура заяви, телеграми, ноти має спільні сектори, що акумулюють предметно-логічні інформаційні ланцюги про визнання української самостійності, встановлення (відновлення) дипломатичних відносин, натомість у заяві додатково звернена увага на питання роззброєння, зменшення армії, в телеграмі домінує емоційно-експресивний сегмент, змістовим ядром котрого є вітання новообраному Президентові України та його співвітчизниками, у ноті ж йдеться про перші практичні кроки розвитку офіційних взаємин, тобто підписання порозуміння й обмін послами.

Структура документації є традиційною для таких зразків офіційно-ділового стилю, містить назву (Oświadczenie; Telegram), державну символіку, тобто герб РП (Nota), інформацію про адресата (Telegram; Nota), основну частину, котра розкриває мету й завдання документа (Oświadczenie; Telegram; Nota), відомості про адресанта (Oświadczenie; Telegram; Nota), місцевість й дату (Telegram; Nota).

На вербальному рівні у всіх зразках ми занотували високу частотність вживання суспільно-політичної, термінологічної, офіційно-ділової книжної лексики, вираженої найчастіше іменниками, прикметниками, дієприкметниками, рідше дієсловами, сталих мовних конструкцій, компліментарних формул, характерних для такого типу документів.

Попри усю свою консервативність, традиційність, дипломатичні тексти зазнають певних змін у змістовій організації та її мовному вираженні. Тому у майбутньому бачиться необхідним більш детально проаналізувати ті модифікації, що відбулися з 1991 р. до сьогодні у польських зовнішніх державних документах на композиційному, інформаційному, лінгвальному рівнях.

Список використаних джерел

- “Oświadczenie Rady Ministrów RP (2/12/1991 r.)”. *Наш вибір*. 10 січня 2017. URL: <https://naszwybir.pl/48266-2/>.
- “Telegram Prezydenta RP Lecha Wałęsy (3/12/ 1991 r.)”. *Наш вибір*. 10 січня 2017. URL: <https://naszwybir.pl/48266-2/>.
- “Nota Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP (27/12/1991 r.)”. *Наш вибір*. 10 січня 2017. URL: <https://naszwybir.pl/48266-2/>.

Sources

- “Oświadczenie Rady Ministrów RP (2/12/1991 r.)”. *Nash vybir*. 10 Jan. 2017. naszwybir.pl/48266-2/.
- “Telegram Prezydenta RP Lecha Wałęsy (3/12/ 1991 r.)”. *Nash vybir*. 10 Jan. 2017. naszwybir.pl/48266-2/.
- “Nota Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP (27/12/1991 r.)”. *Nash vybir*. 10 Jan. 2017. naszwybir.pl/48266-2/.

Список використаної літератури

- Васейко, Юлія. «Специфіка викладання “Практичного курсу польської мови” для студентів спеціальності “Мова та література (польська)”». *Україна та Польща: минуле, сьогодні, перспективи*, т. 5, 2016, с. 8-12.
- Гуменюк, Борис. *Дипломатична служба: правове врегулювання*. Київ: Либідь, 2007.
- Зубков, Микола. *Сучасна українська ділова мова*. Харків: Торсінг, 2002.
- Канкаш, Галина. «Дипломатичний підстиль як різновид офіційно-ділового стилю сучасної української мови». *Лінгвістичні дослідження*, вип. 46, 2017, с. 100-6. doi.org/10.5281/zenodo.1048771
- Куньч, Зоряна, і Куньч, Мар'яна. «Особливості дипломатичного мовлення як різновиду офіційно-ділового стилю». *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*, вип. 26, 2014, с. 121-7.
- Максименко, А. «Функціонування номенклатурних назв у текстах дипломатичних документів (на матеріалі офіційних назв з міжнародних питань)». *Актуальні проблеми української лінгвістики: Теорія і Практика*, вип. 11, 2005, с. 92-9.
- Мацько, Оксана. «Проблема мовного жанру і його особливості в дипломатичних текстах». *Наука і сучасність: збірник наукових праць Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*, вип. 2, ч. 2, 2000, с. 295-303.
- Сагайдак, Олександра. *Дипломатичний протокол та етикет*. Київ: Знання, 2017.
- Христюк, Світлана. «Особливості дипломатичного мовлення як різновиду офіційно-ділового стилю». *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки*, 2017, с. 50-5.
- Шинкаренко, Тетяна. *Дипломатичний протокол та етикет*. Київ, 2009.
- Łakota-Micker, Małgorzata. *Instrumentarium przyszłego dyplomaty*. London, 2016.
- Słowo Polskie. 9 stycznia 2017. URL: <http://slowopolskie.org/polski-msz-udostpni-historyczne-dokumenty-z-czasow-url-i-uznania-w-1991-ukraiskiej-niepodlegoci/>.
- Sutor, Julian. *Korespondencja dyplomatyczna*. Warszawa, 2008.

References

- Vaseiko, Yuliia. “Specific of teaching of the “Practical Course of Polish” for the students of speciality “Language and Literature (Polish)””. *Ukraine ta Polshcha: mynule, sohodennia, perspektyvy*, vol. 5, 2016, pp. 8-12.
- Humeniuk, Borys. *Dyplomatychna sluzhba: pravove vrehuliuvannia*. Kyiv: Lybid, 2007.
- Zubkov, Mykola. *Suchasna ukrainska dilova mova*. Kharkiv : Torsinh, 2002.
- Kankash, Galyna. “Diplomatic Substyle as a Kind of Business Style in the Modern Ukrainian Language”. *Linhvistychni doslidzhennia*, iss. 46, 2017, pp. 100-6. doi.org/10.5281/zenodo.1048771
- Kunch, Zoriana, and Kunch, Mariana. “Specific features of the diplomatic speech as a subcategory of formal business style”. *Ukrainska natsionalna ideia: realii ta perspektyvy rozvytku*, vyp. 26, 2014, pp. 121-7.
- Maksymenko, A. “Funktsionuvannia nomenklaturnykh nazv u tekstakh dyplomatychnykh dokumentiv (na materialy ofitsiinykh nazv z mizhnarodnykh pytan)”. *Actual issues of Ukrainian linguistics: theory and practice*, iss. 11, 2005, pp. 92-9.
- Matsko, Oksana. “Problema movnoho zhanru i yoho osoblyvosti v dyplomatychnykh tekstakh”. *Nauka i suchasnist: zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova*, iss. 2, part. 2, 2000, pp. 295-303.
- Sahaidak, Oleksandra. *Dyplomatychnyi protokol ta etyket*. Kyiv : Znannia, 2017.
- Khrystiuk, Svitlana. “Diplomatic peculiarities as a variety of official and business style”. *Scientific herald of national university of life and environmental sciences of ukraine. Series: Philological Sciences*, iss. 263, 2017, pp. 50-5.
- Shynkarenko, Tetiana. *Dyplomatychnyi protokol ta etyket*. Kyiv, 2009.
- Lakota-Mitsker, Malgozhata. *Instrumentarium of the future diplomat*. London, 2016.
- Słowo Polskie. 9 Jan. 2017. slowopolskie.org/polski-msz-udostpni-historyczne-dokumenty-z-czasow-url-i-uznania-w-1991-ukraiskiej-niepodlegoci/.
- Sutor, Yulian. *Diplomatic correspondence*. Warsaw, 2008.

Стаття надійшла до редколегії 14.10.2019